

Mühim Tenbih

1. İmsâk ve namaz vakitlerinin hesâbında esâs alınan usûl ve kâideler.

Türkiye Takviminin Türkçe ve muhtelif lisânlardaki baskılarında, Ramezân-ı şerîf imsâkiyelerimiz ile İnternetteki www.namazvakti.com ve www.turktakvim.com adreslerimizde neşr olunan namaz vakitlerini, Osmânî âlimlerinin en yüksek makamı olan (**Meşîhat-i İslâmiyye**)nin hazırladığı 1334 [m.1916] senesinin (**İlmiyye sâl nâmesi**) ismindeki takvim ile İstanbul Üniversitesi Kandilli Rasathanesi'nin 1958 tarih ve 14 sayılı (**Türkiye'ye Mahsûs Evkât-ı Şer'iyye**) kitâbındaki usûllere göre hesâbladık.

İbâdetlerin vakitlerini tayin ve tesbit etmek, yani anlayıp anlatmak, din bilgisi ile olur. Fıkh âlimleri, müctehidlerin bildirdiklerini (**Fıkh**) kitâblarında yazmışlardır. Bildirilmiş olan vakitleri, hesâb etmek câizdir. Hesâb ile bulunanların, din âlimleri tarafından tasdik edilmesi şarttır. Bunlardan 1926 senesindeki **Takvim-i Ziyâ'da** diyor ki: "**İşbu takvim, Diyânet İşleri Riyâseti Heyet-i Müşâveresi tarafından tetkik edilip, riyâset-i celîlenin tasdiki ile tab' edilmiştir.**" Din işlerinde İslâm âlimlerinin ve İslâm astronomi mütehasısının tasdik ettiği namaz vakitlerini kullanmalıdır. Elmalılı Hamdi Yazır, (**Sebîl-ür-reşâd**) mecmuasının 22. cildinde, bu hususta tafsilât vermiştir.

Hakîkî din adamlarından ve hey'et (astronomi) ilmi mütehasıslarından meydana gelen takvim hey'etimizin, en modern âletlerle yaptığı rasad ve hesâblarla bulunan namaz vakitlerinin, İslâm âlimlerinin asırlardan beri bulup bildirdikleri (**Rub'-ı dâire**) ile yapılan hesâblarla aynı olduğunu gördük.

2. İbâdetlerin kabul olması için, doğru vakitlerinde yapılması şarttır.

Elbette doğru olan vakitlere uyularak orucularımızı tutmamız ve namazlarımızı kılmamız lâzımdır. Çünkü, doğru olduğunda hiç tereddüde yer olmayan vakitlerden evvel kılınan namaz sahîh olmaz, hem de büyük günâh olur. Nitekim, İbni Nüceym Zeyn-ül-Âbidîn, (**Kebâir ve segâir**) kitâbında buyuruyor ki, (Farz namazları [yanlış vakitleri veren takvîmlere uyararak] **vakti girmeden önce kılmak ve vakti çıkdıktan sonra kılmak** büyük günâhdır.)

İslâm âlimleri ve İslâm astronomi mütehasısları, kıymetli kitâblarında, namaz ve oruc vakitlerinin tayinine âid hesâb usûlünü ve kâidelerini bildirmişlerdir. Bu usûl ve kâideler, asırlardan beri kullanılagelmiştir. Tereddüde, şübheye düşülecek hiçbir husus bırakmamışlardır. Biz de bu vakitleri bildiriyoruz ve yayınlıyoruz.

Namazın sahîh olması için, hem vaktinde kılmak ve hem de vaktinde kıldığını bilmek, şübhe etmemek lâzımdır ve farzdır. İbni Âbidîn'in (**Redd-ül-muhtâr**)ının, Matbaa-yı âmire hicrî 1307 baskısının, 342. sayfasında ve bunun Ahmed Davudoğlu tercümesinin 2. cildinin 40. sayfasında ve (**Feth-ul-kadîr**)de bir fıkh kâidesi yazılıdır: (**Namazın sahîh olması için, vakti girdikten sonra kılınması ve vaktinde kıldığını bilmek şarttır. Vaktin girdiğinden şübhe ederek kılıp, sonra vaktinde kılmış olduğunu anlarsa, bu namazı sahîh olmaz**). İbni Âbidîn bunu zikrederken, (**Nûr-ul-izâh ve diğer kitâblarda da böyle denilmiştir. El-Eşbâh'ın niyet bahsinde de böyle denilmektedir.**) diye yazmıştır. Ayrıca Şâfi'î (**El-Envâr**) ve Mâlikî (**El-Mukaddemetül-izziyye**) şerhinde ve (**Mizân-ül-kübrâ**)da da böyle yazılıdır.

Oruc ve namaz vakitlerinin farklı olması durumunda, doğru vakitlere göre ibâdetlerimizi yapmamız îcâb ettiği, İslâm âlimlerinin buyurdıkları şübhesiz bir kâide ve hükümdür. **Doğru tekdir. Ölçüsü de, İslâm âlimlerinin buyurdıkları usûl ve kâidelerdir. Bu usûl ve kâidelere uygun hesâbların yapılması halinde, aynı neticelerin çıkacağı da, ilmî bir hakîkattir.** Bunlara harfiyyen uyularak ve yoruma sapmadan yapılan uygulamaların doğru

olacağı, bazı doğru bilgileri bildirerek, bu bildirilenlere ters, şahsî görüş, düşünce ve kanaatlerle yapılacak uygulamaların ise yanlış olacağı âşikârdır.

3. Temkin Müddeti:

Herhangi bir namazın, astronomik formüllerle, hakîkî ufka göre bulunan vaktinden (**astronomik hesâbla bulunan vaktinden**), doğru vakit olan şer'î vaktini bulmak için "Temkin Müddeti" kullanılır. Yani, **Temkin Müddeti: Hakîkî ufka göre, astronomik formüllerle bulunan vakitleri, İslâm âlimlerinin eserlerinde namaz vakitleri için buyurdıkları, semâ küresindeki alâmetlerin olduğu, şer'î vakitlere getiren müddettir.**

Her şehir için bütün namaz vakitlerinde kullanılan, vasatî bir "**Temkin Müddeti**" vardır. Her namaz vakti için, ayrı ayrı temkinler yoktur. Güneşin doğuşu ve batışında kullanılması zarûrî olduğu bildirilen Temkin müddetinin, aynen imsâk, yatsı ve diğer bütün namaz vakitlerinde de kullanılması zarûrîdir. Temkin miktarını bir ihtiyat zamanı zan ederek, imsâk vaktini 3-4 dakika geciktirenin orucu ve gurûbu (akşam vaktini) 3-4 dakika öne alanın orucu ve akşam namazının fâsid olacağı (bozulacağı) (**Dürr-i yektâ**)da da yazılıdır.

Bir şehrin en yüksek mahalline mahsûs olan temkin zamanı değiştirilemez. **Temkin zamanı azaltılırsa, öğle ve daha sonraki namazlar, vakitlerinden evvel kılınmış olur. Oruca da, sahûr vakti geçtikten sonra başlanılmış olur. Bu namazlar ve orucular sahîh olmazlar.** 1982 senesine kadar, temkin zamanını ve güneşin namaz vakitlerine âid olan ufuktan yükseklik açılarını kimse değiştirmemiş, bütün Âlimler, Velîler, Şeyh-ülislâmlar, Müftüler, bütün müslümanlar, asırlar boyunca namazlarının hepsini, daima temkinli vakitlerinde kılmışlar ve orucularına temkinli vakitlerinde başlamışlardır. **Şimdi de bütün müslümanların, bu icmâ-i müslimînden ayrılmayarak, namazlarını şer'î vakitlerinde kılmaları ve orucularına bu şer'î vakitlerinde başlamaları lâzımdır.**

1983 senesinden önceki takvimlerde bildirilen imsâk ve namaz vakitlerinin yanlış olmadığını herkes kabul etmektedir. Bu husûsta hiçbir ihtilâf da yoktur. Nitekim, Diyânet İşleri Başkanlığı'nın 30 Mart 1988 tarih ve 234-497 sayılı bütün müftülüklere gönderdiği tamimde, "**1983 öncesi takvim ile yeni uygulama arasında sadece temkin farkı bulunmaktadır. Buna göre 1983 öncesindeki uygulama yanlış değildir.**" şeklinde bildirilmiştir.

["Temkin Müddeti" hakkında teferruatlı malûmat için tıklayınız.](#)

4. İmsâk vaktinde güneşin irtifâ'ı (Ufkun altındaki yükseklik derecesi).

Türkiye takviminin hazırladığı, İnternette de neşr olunan vakitlerde ve imsâkiyelerde, temkin zamanı ile namaz vakitlerine âid olan Güneşin Şer'î ufukdan, irtifâ' zâviyeleri yani, ufukdan yükseklik açıları hiç değiştirilmemiş, namaz ve oruc vakitleri, doğru olarak bildirilmiştir. Dört mezhepte de imsâk vakti, (**şer'î gece**)nin sonunda başlar. Yani, (**Fecr-i sâdık**) denilen beyazlığın doğudaki ufku-ı zâhirî (Görünen ufuk) hattının bir noktasında görülmesi ile başlar. Oruc da, bu vakitte başlar. Yani, güneş ufku-ı zâhirî hattına 19 derece yaklaşınca başlar.

İslâm astronomi mütehasısı Ahmed Ziyâ Bey (**Rub'-ı dâire**) kitâbında diyor ki, (**Avrupalılar fecr-i sâdıkın başlaması olarak, ufuk üzerinde beyazlığın tamamen yayıldığı vakti hesâb ediyorlar. Bunun için, fecr hesâblarında, güneşin irtifâ'ını (-18) derece alıyorlar. Biz ise, ufuk üzerinde beyazlığın ilk görüldüğü vakti hesâb ediyoruz. Bunun için de şemsin (Güneşin) irtifâ'ının, (-19) derece olduğu vakti buluyoruz. Çünkü islâm âlimleri, imsâk vaktinin, beyazlığın ufku-ı zâhirî üzerinde yayıldığı vakit değil, BEYAZLIĞIN UFUK ÜZERİNDE İLK GÖRÜLDÜĞÜ VAKİT olduğunu bildirdiler.**)

Yani, İslâm âlimleri asırlardan beri, fecr (imsâk) vaktinde Güneşin irtifâ'ının, ufkun altında (-19) derece olduğunu anlamışlar, diğer rakamların doğru olmadığını bildirmişlerdir. Fetvâ böyledir. Müctehid olmayanların bu fetvâyı değiştirmeye hakları yoktur. Fetvâyı uymayan ibâdetler, sahîh olmaz. **Müslümanların, din işlerinde, hıristiyanlara ve mezhebsizlere değil, İslâm âlimlerine uyması lâzımdır.**

Nitekim, 1958 senesinde, Diyanet İşleri Başkanlığınca neşr edilen namaz vakitlerinin yanlış olduğunu yazan bir gazetenin köşe yazarına verilen cevâbda aynen, “... **İmsâk vaktine gelince; Yazınızda, ‘gerek İngilizler, gerek Amerikalılar, gerek Fransızlar bu vakti güneşin 18 derece ufkun altında bulunduğu zaman olarak kabul etmişlerdir’** diyorsunuz. Acaba Hıristiyan olan bu üç milletin imsâk vaktinde hangi ibâdetleri var ki imsâk vakti için böyle bir dereceyi esas olarak kabul etsinler. Böyle yapmış olsalar dahi, islâm hey’etşinâsları (İslâm astronomi mütehasısları) tarafından mezkûr vakit (imsâk vakti) islâmî kâidelere göre takdir edilmişken, bu hususta yabancılara uymak mecburiyeti nereden çıkıyor? İmsâk vakti mebd-i fecrin tulû ânıdır (yani doğu ufkunda beyazlığın bir nokta halinde görüldüğü zamandır). Hey’etşinâsân-ı sâbıkamız (evvelce gelen bütün İslâm astronomi mütehasıslarımız) bu ânın 19 derece inhitât-ı şemse tevâfuk eylediğini (ufkun altında 19 derece olduğunu) kabul etmişlerdir. Demek ki islâm hey’etşinâslarının (İslâm astronomi mütehasıslarının) **imsâk vakti için kabul ettikleri derece 18 derece değil, 19 dur. Namaz vakitlerinin bu dereceye göre hesâblanması lâzımdır ve takvimimizdeki hesâblar buna göredir.**” diye bildirdikten sonra, “İmsak vaktinin formülünü bildiriyoruz. Hesâbı buna göre yapınız veya yaptırınız. Neticede takvimde yazılı vakit doğru olarak çıktığı görülecek ve boş yere zihinlerin bulandırıldığı anlaşılacaktır.” denildikten sonra, misâl olarak imsâk vakti hesâbı logaritmik ve trigonometrik formüllerle yapılarak, temkin müddeti kadar evvele alındıktan sonra bulunan imsâk vakti, bu mezkûr yazı ile gazete yazarına gönderilmiştir. Türkiye takviminde ve internetteki sitelerimizde yayımlanan imsâk vakitleri, aynen burada bildirildiği gibi, ufkun altında 19 derece kullanılarak ve temkin müddeti kadar evvele alınarak hesâblanmaktadır.

Temkinsiz ve Güneşin ufkun altındaki yükseklik açısı (-18) derece alınarak hesâb edilen imsâk vakitleri yanlıştır.

Hem Güneşin ufkun altındaki yüksekliği (-18) derece alınmakla ufka yaklaştırılarak ve hem de temkin müddeti tamamen kaldırılarak yapılan hesâblarda, imsâk vaktinde yaklaşık olarak (Türkiye gibi arz derecesi 36-42 derece arasında kalan yerlerde) 15-20 dakikaya varan farklar ortaya çıkmakta ve oruca gerçek imsâk vaktinden takrîben 15-20 dakika sonra başlanmakta ve tutulan oruçlar fâsid olmaktadır.

5. İmsâk vaktindeki temkin ile alâkalı yanlışlıklar, yatsı vakti için de aynen tekrârlanmaktadır.

Yatsı namazının vakti, imâmeyne (yani İmâm-ı Ebû Yûsuf ile İmâm-ı Muhammede) ve diğer üç mezhebe göre batıdaki zâhirî ufuk, yani görünen ufuk hattı üzerinde kırmızılığın kaybolduğu, yani Güneşin ufkun altında (-17) derece irtifâ'a indiği vakittir. Namaz vakitleri hesâb edilirken, Güneşin ufkun altındaki, imsâk vaktine âid olan irtifâ' (yükseklik) açısı da değiştirilmemelidir.

Yatsı namazı vaktinin doğru olarak hesâblanabilmesi, yani batı ufkunda kırmızılığın kaybolması için, zarûrî olan aynı temkin müddeti, burada da astronomik formülle bulunan yatsı vaktine ilâve edilmelidir. Çünkü, güneşin doğuş ve batışında olduğu gibi, zarûrî olan aynı temkin müddeti astronomik formüllerle bulunan yatsı vaktine ilâve edilmezse, batı ufkundaki kırmızılık kaybolmaz. Batı ufkundaki kırmızılığın kaybolması için, temkin müddetinin mutlaka ilâve edilmesi şarttır. Aksi halde yatsı namazına, akşam vakti içerisinde erken başlanılmış olur. Temkin müddetinin mesnedsiz olarak kaldırılması sebebiyle, 1982 ve daha önceki yıllarda

yayınlanan takvimlerde bildirilen yatsı vakitleri ile, 1983 ve sonrası takvimler ile sitelerde bildirilen yanlış yatsı vakitleri arasında, (Türkiye gibi arz derecesi 36-42 derece arasında kalan yerlerde takriben 10 dakikaya kadar varan) farklılıklar olmakta ve yatsı namazına, vakti girmeden önce başlanılmaktadır.

Bunun için, temkin müddetlerini ve dolayısı ile namaz vakitlerini değışdirmek câiz değildir. Namaz vakitleri hesâbında mutlaka, zarûrî olarak kullanılması gereken temkinin lügat ma'nâsına bakarak, bunu bir ihtiyat zamanı zan etmek ve eskâr-ı umûmiyeyi bu şekilde şartlandırmak da doğru değildir. Temkin müddetlerini kısmen veya tamâmen ortadan kaldırmak ve imsâk vaktine âid olan ufku altındaki yükseklik açısını (-19) dereceden (-18) dereceye rakkamsal olarak küçülterek güneşu ufka yaklaştırmak, doğru olan imsâk ve namaz vakitlerini değiştirmektir.

TÜRKİYE TAKVİMİ

VAKİT HESÂBLAMA HEY'ETİ BAŞKANLIĞI

E-posta adresimiz: bilgi@namazvakti.com